UCHWAŁA NR …/.....
RADY MIEJSKIEJ W Lipnie
z dnia …..... 2016r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2018

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515,) w zw. z art.6 ust.2 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U.z 2015r.,poz.1390)

uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy M i a s t a L i p n a na lata 2016-2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lipna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Ewa Urbańska

Załącznik do Uchwały Nr ….....
Rady Miejskiej w Lipnie
z dnia ….....

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocyw Rodzinie

Wstęp

Rodzina to najważniejsze środowisko w życiu każdego człowieka, które kształtuje osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Rodzice bądź opiekunowie są wzorem do naśladowania dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na zrozumieniu i miłości. W przypadku dezorganizacji życia rodziny nie jest ona w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemocą w rodzinie określa się „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy.
Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie
i szkody" [Nowakowska, *Przemoc kobiet w rodzinie*, W-wa 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny , w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, 2005 r., s. 16–19].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna –
jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, tj. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś

przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, tj. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

3. Przemoc psychiczna –
to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, tj. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, itp.

4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, tj. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

5. Zaniedbanie – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz . U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:
§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osoba nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
§ 2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzo nego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.”

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciał a ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie. Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Miasta Lipna ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2018. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Miasta Lipna

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie nie należy do łatwych. Przemoc domowa jest bowiem problemem, o którym nie łatwo się rozmawia, a jeszcze trudniej jest go zbadać. Istniejące statystyki pozwalają jedynie oszacować przybliżone rozmiary zjawisk przemocy. Oficjalne dane statystyczne nie obejmują nie zgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy traktowana nadal jest jako wstydliwa, drażliwa i skrywana w czterech ścianach domu, dlatego też proces badawczy jej dotyczący napotyka na liczne bariery metodologiczne.
Na terenie Miasta Lipna przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.
Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy.
Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby) Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Ofiara przemocy, jeżeli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Na dzień 9 listopada 2015 r. Gmina Miasta Lipna liczyła 14.481 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz 561 osób na pobyt czasowy. Liczba osób bezrobotnych z terenu Miasta Lipna zarejestrowanych w miejscowym Powiatowym Urzędzie Pracy na dzień 31.12.2014 r. wynosiła 1.154 osoby, w tym 156 osób uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2014 przeprowadzonych zostało 460 interwencji domowych. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. założono 76 „Niebieskich Kart".

Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. było zgłoszonych 79 osób, w tym 42

nadużywające alkohol, z których 12 podpisało zobowiązanie do uczęszczania do punktów konsultacyjnych. Wobec 10 osób skierowano zaś do Sądu wniosek o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w roku 2014 pomocą tut. MOPS objętych zostało 2.936 osób, co stanowi 19,51 % ludności całego miasta.

II. Cele programu

Celem Programu jest:
1) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci,
2) wsparcie oraz udzielanie profesjonalnej pomocy (prawnej, doradczej, socjalnej oraz terapeutycznej) rodzinom i dzieciom będącym ofiarami przemocy oraz ich sprawcom,
3) dostarczanie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy,
4) poprawa skuteczności działań osób uprawnionych i zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:
1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
3) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
2. Gminnym Systemem Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,
3. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Lipno w latach 2014 – 2020..
4. Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lipna na rok 2015,
5. Regulaminem Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),

- stawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r. poz. 1356).

V. Zasoby Miasta Lipna w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne –
instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie
oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Parafie,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- organizacje pozarządowe,

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem miejskim,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,

VIII. Realizacja celów Programu

Cel 1
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci
Działania
1. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego następujących grup zawodowych:
- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- przedstawiciele instytucji ochrony zdrowia,
- inne grupy zawodowe w zależności od zasobów, do obowiązków których należą: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,

dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przem ocy oraz efektów tych działań, podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą, udział w działaniach edukacyjno - informacyjnych.

2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy poprzez:
- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,

Podmioty realizujące działanie:
- placówki oświatowo - wychowawcze,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny.

Cel 2
Wsparcie oraz udzielanie profesjonalnej pomocy (prawnej, doradczej, socjalnej oraz terapeutycznej) rodzinom i dzieciom będącym ofiarami przemocy oraz ich sprawcom

Działania:
1. Utworzenie punktu informacyjnego:
- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
- udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
- udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych,
- rozpowszechnianie telefonu zaufania „ Niebieska Linia” , „ Pomarańczowa Linia” ,

Podmiot realizujący działanie:
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Cel 3
Dostarczanie społeczeństwu wiedzy o zjawisku przemocy

Działania:
1. Dystrybucja ulotek i broszur na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel 4
Poprawa skuteczności działań osób uprawnionych i zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy

Działania:

1. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy: podejmowanie działań w oparciu o procedurę „ Niebieskiej Karty „, przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarn ego.
Podmioty realizujące działanie:
a) Policja,
b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
c) Miejski Zespół Interdyscyplinarny,
d) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
e) Przedstawiciele oświaty,
f) Przedstawiciele ochrony zdrowia.

2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
Podmioty realizujące działanie:
a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
b) Policja,
c) Miejski Zespół Interdyscyplinarny.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 marca każdego roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sprawozdawczość

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Miasta Lipna, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.